

פרופ' נפתלי לנגברג

סעיף ב:

טבלאות חודשיות

טבלאות התמורה הנתונות בתת הספרייה "Tables" הן טבלאות שנתיות. בסעיף זה נרחיב, בעזרת ה **קירוב הליניארי**, את טבלאות התמורה השנתיות לטבלאות תמורה חודשיות.

סימון:

יהי y מספר ממשי אי שלילי. $\text{INT}(y)$ יסמן את הערך השלם של y כלומר את המספר השלם הגדול ביותר הקטן או שווה ל- y .

הערות:

$$\text{INT}(2.9)=2, \text{INT}(3.5)=3 \quad (\text{א})$$

(ב) יהי y מספר שלם אי שלילי המציין גיל נפש בסקלה חודשית. אז $\text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)$ מציין את גיל

הנפש בסקלה שנתית. (גיל חודשי של 534 מציין גיל שנתי של 44 כי:

$$\left(\text{INT}\left(\frac{534}{12}\right) = \text{INT}(44.5) = 44, \frac{534}{12} = 44.5\right)$$

הרחבת טבלה שנתית לטבלה חודשית:

סימונים:

(א) תהי $\{1_x^{\text{year}} : x = 0,1,2,\dots\}$ טבלת תמורה שנתית נתונה,

(ב) יהי $d_x^{\text{year}} = 1_x^{\text{year}} - 1_{x+1}^{\text{year}}, x = 0,1,2,\dots$

(ג) תהי $\{1_y^{\text{month}} : y = 0,1,2,\dots\}$ הרחבת הטבלה $\{1_x^{\text{year}} : x = 0,1,2,\dots\}$

לטבלה החודשית בעזרת הקירוב הליניארי.

הערה:

פרופ' נפתלי לנגברג

לכל גיל חודשי y המבטא גיל שנתי שלם (כלומר לכל y שהוא כפולה של 12 כמו למשל

$$216 \text{ השקול לגיל שנתי } 18 = \text{INT}\left(\frac{216}{12}\right) \text{ מתקיים:}$$

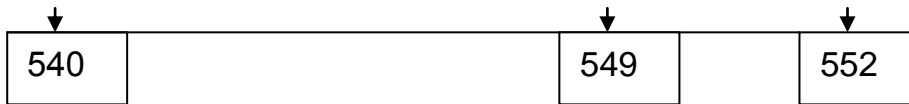
$$\frac{1 \text{ month}}{y} = \frac{1 \text{ year}}{\text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)}$$

$$\left(\frac{1 \text{ month}}{216} = \frac{1 \text{ year}}{\text{INT}\left(\frac{216}{12}\right)} \equiv \frac{1 \text{ year}}{18} \text{ :למשל}\right)$$

הדגמת ההרחבה לגיל החודשי 549:

(א) הגיל החודשי 549 נמצא בין שני גילאים שנתיים שלמים: גיל 540 (גיל שנתי שקול

$$\text{ל-} \left(45 = \text{INT}\left(\frac{549}{12}\right)\right) \text{ וגיל } 552 \text{ (גיל שנתי שקול ל-} \left(46 = \text{INT}\left(\frac{549}{12}\right) + 1\right).$$

(ב) על סמך ההערה מתקיים:

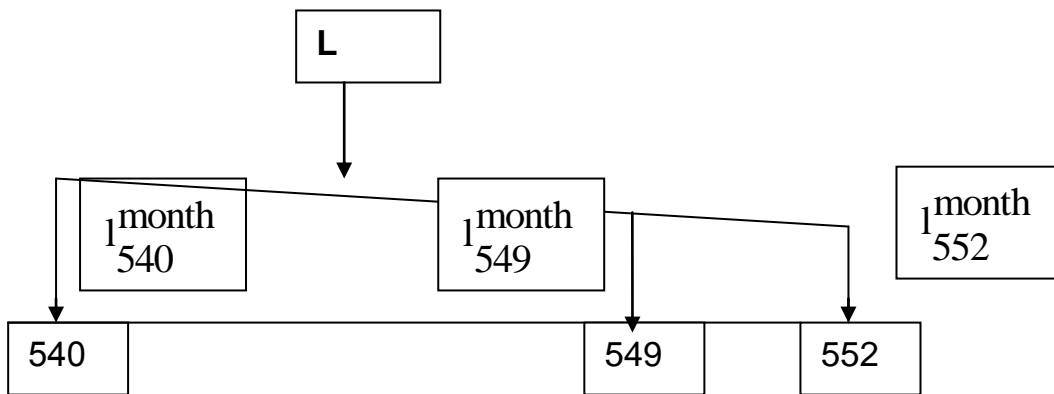
$$\frac{1 \text{ month}}{552} = \frac{1 \text{ year}}{46}, \quad \frac{1 \text{ month}}{540} = \frac{1 \text{ year}}{45}$$

פרופ' נפתלי לנגברג

(ג) דרך שתי הנקודות $(540, 1_{540}^{\text{month}})$ ו $(552, 1_{552}^{\text{month}})$ נעביר קו ישר L. ערכו של

1_{549}^{month} יוגדר כערך הקו הישר L בנקודה 549 כלומר כ- L(549).

הצגת הנוסחה לערך 1_{y}^{month} :

יהי y מספר שלם ואי שלילי.

לגיל 540 בדוגמה) $12 \cdot \text{INT}(\frac{y}{12})$ הוא הגיל השנתי השלם הגדול ביותר הקטן או שווה ל- y (המקביל

לגיל 540 בדוגמה)

לגיל 552 בדוגמה) $12 \cdot \text{INT}(\frac{y}{12}) + 12$ הוא הגיל השנתי השלם הגדול או שווה ל y

(המקביל לגיל 552 בדוגמה)

השיפוע של הקו L הנקבע על ידי שתי הנקודות הבאות

פרופ' נפתלי לנגברג

$$\left(12 \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right) + 12, {}_1^{\text{month}} \right), \left(12 \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right), {}_1^{\text{month}} \right)$$

$$\frac{12 \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right) + 12}{12} = \frac{12 \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right) + 12}{12 \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)}$$

לכן השיפוע שווה ל:

$$\frac{{}_1^{\text{month}}}{12 \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right) + 12} - \frac{{}_{-1}^{\text{month}}}{12 \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)} = \frac{{}_1^{\text{year}}}{\text{INT}\left(\frac{y}{12}\right) + 1} - \frac{{}_{-1}^{\text{year}}}{\text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)} = - \frac{{}_d^{\text{year}}}{\text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)}$$

מאחר והנקודה $(y, {}_1^{\text{month}})$ נמצאת על הישר L נקבל ש:

$$\frac{{}_1^{\text{month}} - {}_{-1}^{\text{month}}}{y - 12 \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)} = - \frac{{}_d^{\text{year}}}{\text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)}$$

לכן ערכו של ${}_1^{\text{month}}$ נתון על ידי:

$${}_1^{\text{month}} = {}_{-1}^{\text{month}} - \frac{{}_d^{\text{year}}}{\text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)} \cdot [y - 12 \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)]$$

הערה:

הנוסחה הרקורסיבית הבאה של הטבלה החודשית מאפשרת את חישוב הטבלה החודשית

בגיליון אקסל באופן מאוד נוח.

יהי y הגיל של נפש בחודשים שלמים

פרופ' נפתלי לנגברג

מאחר והשיפוע הקו העובר דרך שתי הנקודות $(y+1, l_{y+1}^{\text{month}})$, (y, l_y^{month})

שווה ל- $-\frac{1}{12} \cdot d^{\text{year}} \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right)$ אז מקבלים את הנוסחה הרקורסיבית:

$$l_{y+1}^{\text{month}} = l_y^{\text{month}} - \frac{1}{12} \cdot d^{\text{year}} \cdot \text{INT}\left(\frac{y}{12}\right), \quad y = 0, 1, 2, \dots$$

דוגמה 4: (פורמט אחיד)

נציג בגיליון אקסל את הקרוב החודשי של כל אחת מ-16 טבלאות התמותה השנתיות

הנתונות בספריה בשם **Tables**.

פתרון:

ראשית נציג בקובץ בשם "Cha1.Examples" בגיליון בשם "דוגמה 4" פורמט אחיד

שיאפשר לנו לחשב טבלת תמותה חודשית לכל טבלת תמותה שנתית.

שלב א:

בתא B1 נציג את הגיל ההתחלתי השנתי של טבלת התמותה השנתית (את x_0).

בתאים A7-A127 נציג את הגילים מ- x_0 ועד $x_0 + 120$. בתא A7 נרשום: B1, בתא

A8 נרשום: A7+1 ונעתיק את תא A8 לתאים A9-A127.

בתאים B7-B127 נציג טבלת התמותה שנתית שרירותית מגיל x_0 ועד גיל $x_0 + 120$

אותה אנו מתכוונים להרחיב לטבלת תמותה חודשית.

הערה:

הטבלה השרירותית והערך השרירותי של x_0 מהווים **פרמטרים** שניתנים לשינוי

פרופ' נפתלי לנגברג

על פי הצורך.

אנו זקוקים לערכי d_x^{year} בתאים C7-C127 נציג את ערכי d_x^{year} בתא C7 נרשום:

=B7-B8 ונעתיק את התא לתאים: C8- C127.

שלב ב:

בתאים E7-E1447 נציג את מרווח הגילים השנתיים $[x_0, x_0 + 120]$ בסקלה חודשית.

בתא E7 נרשום: =A7*12, בתא E8 נרשום: =E7+1, ונעתיק את התא E8 לתאים E9- E1447.

בתאים F7-F1447 נציג את הגילאים השנתיים המתאימים לגילים החודשים שבעמודה E.

בתא F7 נרשום: =INT(E7/12) ונעתיק את התא לתאים F8-F1447.

שלב ג

בתאים H7-H1447 נציג את ההפרשים השנתיים d_x^{year} המתאימים לגילים החודשיים. $INT(\frac{y}{12})$

בתא H7 נרשום:

=lookup (F7, \$A\$7:\$A\$127, \$C\$7:\$C\$127)

ונעתיק את התא לתאים H8-H1447.

בתאים I7-I1447 נציג את הקרוב הליניארי של טבלת התמותה השנתית.

בתא I7 נציג את ערך טבלת התמותה בגיל ההתחלתי השנתי x_0 , או בגיל החודשי $12 \cdot x_0$

ונרשום בתא I7: =B7.

על פי נוסחת הרקורסיה ערך טבלת התמותה החודשית בגיל החודשי $12 \cdot x_0 + 1$ שווה

פרופ' נפתלי לנגברג

לערך הטבלה בגיל החודשי $12 \cdot x_0$ (הערך שבתא 17) פחות ההפרש השנתי המתאים

(הערך שבתא H7) מחולק ב-12. כלומר: בתא 18 נרשום: 17-H7/12, ונעתיק את התא

לתאים 19-11447 ונקבל את טבלת התמותה החודשית.

יצירת טבלה חודשית על סמך הטבלה השנתית A1967-70

נמחיש את השימוש בפורמט האחיד של יצירת טבלאות חודשיות ליניאריות על ידי הרחבת

טבלת התמותה השנתית A1967-70 לטבלת תמותה חודשית (בטבלת התמותה A1967-70

מתקיים: $x_0 = 0$).

ראשית נצבע את הגיליון בשם "דוגמה 4" בקובץ "Cha1.Examples" ונעתיק אותו לגיליון

מס 5 בקובץ "A1967-70".

מעתה כל הפעולות הן בגיליון מס 5 בקובץ "A1967-70" בספרית **Tables**.

בתא B1 נשנה את המספר 20 למספר 0. וננקה את ערכי טבלת התמותה השנתית

שבעמודה B.

בגיליון מס 2 נצבע את טבלת התמותה השנתית (את התאים B4-B115) ונעתיק אותם

בגיליון מס 5 לתאים B7-B127.

כתוצאה מפעולות אלו נקבל בתאים 17-11447 את הרחבת הטבלה השנתית A1967-70

לטבלת תמותה חודשית.

באותו אופן ניתן לקבל את הרחבת יתר הטבלאות השנתיות לטבלאות חודשיות.